

Pokyn DR SR
na uplatňovanie § 17 ods. 12 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov
v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZDP“)

Spôsob úpravy základu dane, resp. v nadväznosti na § 17 ods. 24 ZDP daňovej straty, u daňovníka s príjmami z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu podľa § 6 ZDP (ďalej len „daňovník s príjmami podľa § 6 ZDP), ktorý účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva (ďalej len „JÚ“), alebo ktorý vedie evidenciu podľa § 6 ods. 10 alebo ods. 11 ZDP (ďalej len „evidencia“) pri vklade, postúpení alebo vyradení pohľadávky z účtovníctva alebo z evidencie upravuje **od 1.1.2008 ustanovenie § 17 ods. 12 ZDP**. V súlade s cit. ustanovením základ dane uvedeného daňovníka sa

a) zvýši o hodnotu pohľadávky pri jej vklade do obchodnej spoločnosti alebo družstva alebo pri jej postúpení, a to aj ak ide o pohľadávku, ktorú daňovník vložil alebo postúpil za cenu nižšiu, ako je jej menovitá hodnota; pri vklade pohľadávky alebo jej postúpení za cenu vyššiu, ako je jej menovitá hodnota, sa za príjem považuje táto vyššia cena,

b) zvýši pri vyradení pohľadávky z účtovníctva alebo z evidencie o sumu vo výške odpisu menovitej hodnoty pohľadávky alebo pri pohľadávke nadobudnutej postúpením vo výške jej obstarávacej ceny okrem pohľadávok uvedených v § 19 ods. 2 písm. h) prvom až piatom bode a písm. i) ZDP,

c) zníži pri vyradení pohľadávky z účtovníctva alebo z evidencie o sumu vo výške zaplatenej obstarávacej ceny pohľadávky nadobudnutej postúpením pri splnení podmienok uvedených v § 19 ods. 2 písm. h) prvom až piatom bode a písm. i) ZDP,

d) zníži o sumu vo výške zaplatenej obstarávacej ceny pohľadávky nadobudnutej postúpením v zdaňovacom období, v ktorom došlo k úhrade dlžníkom alebo postupníkom pri jej ďalšom postúpení, najviac však do výšky príjmov plynúcich z tejto úhrady.

Podľa § 2 písm. j) ZDP základom dane je rozdiel, o ktorý zdaniteľné príjmy prevyšujú daňové výdavky (§ 19 ZDP) pri rešpektovaní vecnej a časovej súvislosti zdaniteľných príjmov a daňových výdavkov v príslušnom zdaňovacom období, ak ZDP neustanovuje inak.

Ak daňovník uplatní výdavky percentom z príjmov podľa § 6 ods. 10 ZDP (ďalej len „výdavky percentom z príjmov“), v sumách výdavkov sú zahrnuté všetky daňové výdavky daňovníka, okrem zaplateného poistného a príspevkov [§ 5 ods. 7 písm. e) ZDP], ktoré si daňovník môže uplatniť vo výdavkoch v preukázanej výške (ak toto poistné a príspevky neboli zahrnuté do základu dane už v predchádzajúcich zdaňovacích obdobiach). U daňovníka uplatňujúceho výdavky percentom z príjmov sa z ustanovenia § 6 ods. 10 ZDP vychádza aj pri úprave základu dane podľa § 17 ZDP. To znamená, že daňovník uplatňujúci výdavky percentom z príjmov pri úprave základu dane podľa § 17 ZDP, konkrétne tam, kde je v § 17 ZDP ustanovené, že základ dane sa **zvýši, daňovník zvyšuje príjmy** a uplatní si zo súčtu príjmov aj percentuálne výdavky, ale kde sa ustanovuje, že základ dane sa **zníži**, v súlade s § 6 ods. 10 ZDP **daňovník neupravuje výdavky** percentom z príjmov o výšku obstarávacej ceny pohľadávky, pretože v percentuálnych výdavkoch sú zahrnuté všetky daňové výdavky okrem zaplateného poistného a príspevkov.

Daňovou stratou podľa § 2 písm. k) ZDP je rozdiel, o ktorý daňové výdavky prevyšujú zdaniteľné príjmy pri rešpektovaní vecnej a časovej súvislosti zdaniteľných príjmov a daňových výdavkov v príslušnom zdaňovacom období. V nadväznosti na cit. ustanovenie a na § 2 písm. i) ZDP, v ktorom je definovaný pojem daňový výdavok, daňovú stratu môže vykázat len daňovník s príjmami podľa § 6 ZDP a to za podmienky, že pri týchto príjmoch uplatňuje preukázateľné daňové výdavky.

Podľa § 17 ods. 1 písm. a) ZDP u daňovníka, ktorý účtuje v sústave JÚ alebo u daňovníka, ktorý vedie evidenciu sa pri zisťovaní základu dane alebo daňovej straty vychádza z **rozdielu medzi príjmami a výdavkami**.

V súlade s cit. ustanoveniami ZDP a v nadväznosti na príslušné ustanovenia zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“), Opatrenia č. MF/27076/2007-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek účtovnej závierky pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva, ktoré podnikajú alebo vykonávajú inú samostatnú zárobkovú činnosť, ak preukazujú svoje výdavky vynaložené na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov na účely zistenia základu dane z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „postupy JÚ“) **pri vklade, postúpení alebo vyradení pohľadávky z účtovníctva alebo z evidencie**

- daňovník, ktorý pri príjmoch podľa § 6 ZDP uplatňuje výdavky percentom z príjmov, pri uplatnení
  - § 17 ods. 12 písm. a) a b) ZDP **o hodnotu pohľadávky zvýši príjmy a z takto zvýšených príjmov vypočíta percentuálne výdavky** (pozri príklady č. 4 a 5),
  - § 17 ods. 12 písm. c) a d) ZDP **o sumu vo výške obstarávacej ceny pohľadávky percentuálne výdavky neupravuje (nezvyšuje)**, pretože obstarávacia cena pohľadávky je už zahrnutá v percentuálnych výdavkoch (pozri príklady č. 9 a 12).

Riadky 40 a 41 daňového priznania typ B vydané MF SR č. 097 167/2007, ktoré je platné pre zdaňovacie obdobie roka 2008 (ďalej len „DP typ B pre rok 2008“), resp. riadky 42 a 43 daňového priznania typ B vydané MF SR č. 025733/2008-72, ktoré je platné pre zdaňovacie obdobie roka 2009 (ďalej len „DP typ B pre rok 2009“), daňovník pri uplatnení cit. ustanovení **nevyplní**.

- daňovník, ktorý pri príjmoch podľa § 6 ods. 1 a 2 ZDP uplatňuje preukázateľné daňové výdavky v rozsahu daňovej evidencie podľa § 6 ods. 14 ZDP a rovnako aj daňovník, ktorý pri príjmoch z prenájmu podľa § 6 ods. 3 ZDP uplatňuje preukázateľné daňové výdavky a vedie evidenciu podľa § 6 ods. 11 ZDP, pri uplatnení
  - § 17 ods. 12 písm. a) a b) ZDP **o hodnotu pohľadávky zvýši príjmy**,
  - § 17 ods. 12 písm. c) a d) ZDP **o sumu vo výške obstarávacej ceny pohľadávky zvýši výdavky**.

Riadky 40 a 41 DP typ B pre rok 2008, resp. riadky 42 a 43 DP typ B pre rok 2009 daňovník pri uplatnení cit. ustanovení **nevyplní**.

- daňovník, ktorý o príjmoch podľa § 6 ZDP účtuje v sústave JÚ v nadväznosti na § 8 ods. 4 postupov JÚ o **hodnotu pohľadávky prostredníctvom uzávierkových účtovných operácií zvýši príjmy, resp. výdavky, ktoré sa zahrnujú do základu dane z príjmov.**

Riadky 40 a 41 DP typ B pre rok 2008, resp. riadky 42 a 43 DP typ B pre rok 2009, daňovník pri uplatnení cit. ustanovení **nevyplňa** (výnimka pozri príklad č. 8).

Podľa § 25 ods. 1 písm. c) druhého bodu zákona o účtovníctve **pohľadávky pri ich vzniku** (ďalej len „vlastné pohľadávky“) sa oceňujú menovitou hodnotou. Menovitou hodnotou pohľadávky je suma, na ktorú pohľadávka znie [§ 25 ods. 4 písm. d) cit. zákona].

Pohľadávky nadobudnuté odplatne sa v súlade s § 25 ods. 1 písm. a) štvrtého bodu zákona o účtovníctve oceňujú obstarávacou cenou. Podľa § 25 ods. 4 cit. zákona obstarávacou cenou je cena, za ktorú sa majetok obstaral, a náklady súvisiace s jeho obstaraním.

Pohľadávky nadobudnuté bezodplatne sa v súlade s § 25 ods. 1 písm. d) prvého bodu zákona o účtovníctve oceňujú menovitou hodnotou.

Od 1.1.2008 postupy JÚ upravujú účtovanie **postúpenia pohľadávky** v ustanoveniach § 14 ods. 8 až 11 nasledovne:

- ustanovenie § 14 ods. 8, 9 a 10 postupov JÚ upravuje spôsob a dopad účtovania postúpenia pohľadávok v jednoduchom účtovníctve **u postupcu** a to v prípadoch, ak postupca v účtovnom období, v ktorom bola pohľadávka postúpená
  - a) dostal príjem z postúpenej pohľadávky,
  - b) nedostal príjem z postúpenej pohľadávky,
  - c) nedostal príjem z postúpenej pohľadávky a tento príjem dostal v nasledujúcom účtovnom období.
- ustanovenie § 14 ods. 11 postupov JÚ upravuje účtovanie postúpenia pohľadávky **u postupníka** a to:
  - a) k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia pohľadávky,
  - b) pri úhrade postúpenej pohľadávky postupcovi,
  - c) pri inkase pohľadávky od dlžníka alebo pri ďalšom postúpení pohľadávky,
  - d) v rámci uzávierkových účtovných operácií.

Ustanovenie § 14 ods. 2 a 3 postupov JÚ upravuje účtovanie **odpisu pohľadávky**:

1. pri trvalom upustení od jej vymáhania a
2. pri pohľadávkach podľa § 19 ods. 2 písm. h) a i) ZDP.

Daňovník, ktorý pri príjmoch podľa § 6 ods. 1 a 2 ZDP uplatňuje preukázateľné daňové výdavky v rozsahu daňovej evidencie vedie počas celého zdaňovacieho obdobia v súlade s § 6 ods. 14 písm. c) ZDP okrem iného aj evidenciu o pohľadávkach.

Daňovník, ktorý uplatňuje výdavky percentom z príjmov podľa § 6 ods. 10 ZDP, je počas uplatňovania výdavkov týmto spôsobom v súlade s cit. ustanovením povinný viesť okrem iného aj evidenciu o pohľadávkach.

Ak daňovník uplatňuje pri príjmoch z prenájmu podľa § 6 ods. 3 ZDP preukázateľné daňové výdavky a nerozhodne sa účtovať v sústave JÚ alebo podvojného

účtovníctva, je povinný počas celého zdaňovacieho obdobia viesť v súlade s § 6 ods. 11 písm. c) ZDP evidenciu o pohľadávkach.

Pri uplatňovaní § 17 ods. 12 ZDP je potrebné vychádzať zo skutočnosti, že súčasťou hodnoty pohľadávky (o ktorú sa upraví základ dane alebo daňová strata) je DPH, **s výnimkou platiteľa DPH**, ak tento postúpi, vloží alebo vyradí z účtovníctva alebo z evidencie podľa § 6 ods. 10, 11 alebo 14 ZDP (ďalej len „evidencia“) **vlastnú pohľadávku**. V takomto prípade sa pri uplatnení cit. ustanovenia vychádza z hodnoty pohľadávky bez DPH, ktorú je platiteľ DPH povinný platiť podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.

Upozornenie:

V praktických príkladoch uvedených v pokyne sú riešené prípady daňovníkov, ktorí nie sú platiteľmi DPH.

1. Postúpenie (predaj) pohľadávky

Právna úprava postúpenia pohľadávky je obsiahnutá v § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka. V súlade s cit. ustanoveniami veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. S postúpenou pohľadávkou prechádza **aj jej príslušenstvo** (podľa § 121 ods. 3 cit. zákona príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania, náklady spojené s uplatnením pohľadávky) **a všetky práva s ňou spojené**.

Postúpením pohľadávky dochádza k zmene v osobe veriteľa. Pôvodný veriteľ (postupca, cedent) svoju pohľadávku voči dlžníkovi (cesus) postúpi novému veriteľovi (postupník, cesionár). Postupník – nový veriteľ nadobúda pohľadávku spolu s jej príslušenstvom a so všetkými právami, ktoré sú s ňou spojené. Postúpiť pohľadávku je možné odplatne alebo bezodplatne.

1.1. Úprava základu dane u postupcu

Pri postúpení pohľadávky v súlade s § 17 ods. 12 písm. a) ZDP **základ dane postupcu** - daňovníka s príjmami podľa § 6 ZDP, ktorý účtuje v sústave JÚ alebo ktorý vedie evidenciu, **sa zvýši o hodnotu pohľadávky**, a to aj vtedy, ak ide o pohľadávku, ktorú daňovník postúpil za cenu nižšiu, ako je jej menovitá hodnota.

V súlade s cit. ustanovením postupca **zvýši základ dane o hodnotu pohľadávky za to zdaňovacie obdobie, v ktorom dôjde k postúpeniu pohľadávky**, a to bez ohľadu na skutočnosť, v ktorom zdaňovacom období postupca obdrží úhradu za postúpenú pohľadávku od postupníka. Úhrada za postúpenú pohľadávku sa v nadväznosti na § 17 ods. 3 písm. c) ZDP do základu dane postupcu nezahŕňa.

1.1.1. Úprava základu dane u postupcu účtujúceho v sústave JÚ

Účtovanie u postupcu upravuje ustanovenie § 14 ods. 8, 9 a 10 postupov JÚ, ktoré znejú:

„(8) Ak **postupca** v účtovnom období, v ktorom bola pohľadávka postúpená, dostal príjem z postúpenej pohľadávky, účtuje sa

- a) k zmluvne dohodnutému dňu v knihe pohľadávok zánik pohľadávky z dôvodu postúpenia v menovitej hodnote,
- b) k zmluvne dohodnutému dňu v knihe pohľadávok vznik pohľadávky v ocenení dohodnutom s postupníkom,
- c) príjem z postúpenej pohľadávky podľa § 4 ods. 6 písm. d) tretieho bodu v okamihu jeho prijatia a v knihe pohľadávok sa účtuje zánik pohľadávky v ocenení podľa písmena b),
- d) v rámci uzávierkových účtovných operácií rozdiel medzi príjmom z postúpenej pohľadávky a jej menovitou hodnotou, ak bola pohľadávka postúpená za cenu nižšiu ako je jej menovitá hodnota podľa § 4 ods. 6 písm. d) tretieho bodu.

(9) Ak postupca v účtovnom období, v ktorom bola pohľadávka postúpená, príjem z postúpenej pohľadávky nedostal, účtuje sa

- a) k zmluvne dohodnutému dňu v knihe pohľadávok zánik pohľadávky z dôvodu postúpenia v menovitej hodnote,
- b) k zmluvne dohodnutému dňu v knihe pohľadávok vznik pohľadávky v ocenení dohodnutom s postupníkom,
- c) v rámci uzávierkových účtovných operácií podľa § 4 ods. 6 písm. d) tretieho bodu menovitá hodnota postúpenej pohľadávky alebo hodnota pohľadávky v ocenení podľa písmena b), ak je vyššia ako menovitá hodnota.

(10) Ak postupca podľa odseku 9 dostal príjem z postúpenej pohľadávky v nasledujúcom účtovnom období, účtuje sa

- a) príjem z postúpenej pohľadávky podľa § 4 ods. 6 písm. f),
- b) zánik pohľadávky, ktorej vznik bol účtovaný podľa odseku 8 písm. b) v knihe pohľadávok z dôvodu jej úhrady.“

Pozn.:

Podľa § 4 ods. 6 písm. d) tretieho bodu postupov JÚ sa v peňažnom denníku uvádza prehľad príjmov zahrňovaných do základu dane z príjmov celkom v členení na ostatné príjmy.

Podľa § 4 ods. 6 písm. f) postupov JÚ sa v peňažnom denníku uvádza prehľad príjmov, ktoré podľa osobitného predpisu (ktorým je ZDP) neovplyvňujú základ dane z príjmov.

Príklad č. 1:

*Podnikateľ A (postupca) účtujúci v sústave JÚ v roku 2009 postúpi podnikateľovi B (postupník) za 2 000 eur **vlastnú pohľadávku** voči podnikateľovi C. Menovitá hodnota postúpenej pohľadávky je 3 000 eur.*

Úhradu za postúpenú pohľadávku vo výške 2 000 eur prijme podnikateľ A (postupca) od podnikateľa B (postupník) až v roku 2010.

Podnikateľ A (postupca) základ dane za zdaňovacie obdobie roka 2009 zvýši o sumu 3 000 eur (menovitá hodnota pohľadávky), a to aj napriek tomu, že pohľadávku postúpi len za 2 000 eur.

Úhrada za postúpenie pohľadávky v sume 2 000 eur, ktorú postupca prijme v roku 2010, sa v súlade s § 17 ods. 3 písm. c) ZDP do základu dane za zdaňovacie obdobie roka 2010 nezahrnie.

Účtovanie u postupcu (podnikateľ A):

Účtovné obdobie 2009 (ÚO, v ktorom je pohľadávka postúpená)

Kniha pohľadávok:

- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia – zánik pôvodnej pohľadávky voči podnikateľovi C v menovitej hodnote 3 000 eur
- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia – vznik pohľadávky z postúpenia voči podnikateľovi B v dohodnutej cene 2 000 eur

Peňažný denník:

Uzávierkové účtovné operácie

- menovitá hodnota postúpenej pohľadávky v sume 3 000 eur ako **príjem ovplyvňujúci základ dane** z príjmov v členení ostatné príjmy

Účtovné obdobie 2010 (ÚO, v ktorom postupca dostane príjem z postúpenej pohľadávky)

Peňažný denník:

- príjem z postúpenej pohľadávky od podnikateľa B v dohodnutej cene 2 000 eur, **príjem neovplyvňujúci základ dane** z príjmov

Kniha pohľadávok:

- zánik pohľadávky z postúpenia voči podnikateľovi B v dohodnutej cene 2 000 eur

Príklad č. 2:

Podnikateľ A v roku 2008 bezodplatne postúpi (daruje) daňovníkovi C vlastnú pohľadávku voči daňovníkovi B. Menovitá hodnota tejto pohľadávky je 200 000 Sk.

Podnikateľ A (postupca) zvýši základ dane za rok 2008 o menovitú hodnotu postúpenej pohľadávky, t. j. o sumu 200 000 Sk, aj keď pohľadávku postúpil bezodplatne.

Účtovanie u postupcu (podnikateľ A) v roku 2008:

Kniha pohľadávok:

- ku dňu postúpenia – zánik pohľadávky voči daňovníkovi B v menovitej hodnote 200 000 Sk

Peňažný denník:

Uzávierkové účtovné operácie

- menovitá hodnota postúpenej pohľadávky v sume 200 000 Sk ako **príjem ovplyvňujúci základ dane** z príjmov v členení ostatné príjmy

Ak daňovník postúpi pohľadávku za cenu vyššiu ako je jej menovitá hodnota, za **príjem sa** v súlade s § 17 ods. 12 písm. a) ZDP **považuje táto vyššia cena.**

Príklad č. 3:

Podnikateľ A účtujúci v sústave JÚ v roku 2009 postúpi podnikateľovi B za 20 000 eur vlastnú pohľadávku voči podnikateľovi C. Menovitá hodnota postúpenej pohľadávky je 18 000 eur.

Úhradu za postúpenú pohľadávku vo výške 20 000 eur prijme podnikateľ A (postupca) od podnikateľa B (postupníka) až v roku 2011.

Podnikateľ A postúpi pohľadávku za cenu vyššiu ako je jej menovitá hodnota, základ dane za rok 2009 zvýši o túto vyššiu cenu, t. j. o 20 000 eur, čo je cena, za ktorú pohľadávku postúpil.

Úhrada za postúpenú pohľadávku v sume 20 000 eur, ktorú príjme postupca v roku 2011, sa do základu dane za toto zdaňovacie obdobie nezahrnie [§ 17 ods. 3 písm. c) ZDP].

Účtovanie u postupcu (podnikateľ A):

Účtovné obdobie 2009 (ÚO, v ktorom je pohľadávka postúpená):

Kniha pohľadávok:

- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia – zánik pohľadávky voči podnikateľovi C v hodnote 18 000 eur
- k zmluvne dohodnutému dňu – vznik pohľadávky z postúpenia voči podnikateľovi B v dohodnutej cene 20 000 eur

Peňažný denník

Uzavierkové účtovné operácie

- hodnota postúpenej pohľadávky v sume 20 000 eur ako **príjem ovplyvňujúci** základ dane z príjmov v členení ostatné príjmy

Účtovné obdobie 2011 (ÚO, v ktorom postupca dostane príjem z postúpenej pohľadávky)

Peňažný denník:

- príjem z postúpenej pohľadávky od podnikateľa B v dohodnutej cene 20 000 eur, **príjem neovplyvňujúci** základ dane z príjmov

Kniha pohľadávok:

- zánik pohľadávky z postúpenia voči podnikateľovi B v dohodnutej cene 20 000 eur

1.1.2. Úprava základu dane u postupcu, ktorý vedie evidenciu

Príklad č. 4:

V zdaňovacom období roka 2009 podnikateľ A dosiahne z podnikateľskej činnosti zdaniteľné príjmy vo výške 8 000 eur a preukázateľne zaplatí poistné a príspevky vo výške 200 eur. V roku 2009 postúpi podnikateľovi B za 9 000 eur vlastnú pohľadávku voči podnikateľovi C. Menovitá hodnota postúpenej pohľadávky je 9 800 eur. Úhradu za postúpenú pohľadávku (9 000 eur) príjme podnikateľ A (postupca) od podnikateľa B (postupníka) až v roku 2010.

Zdaňovacie obdobie roka 2009

Pri príjmoch z podnikania uplatní podnikateľ A výdavky percentom z príjmov, t. j. uplatní výdavky vo výške **7 320 eur** {**7 120 eur** [40 % zo sumy 17 800 eur, čo je súčet príjmov z podnikateľskej činnosti (8 000 eur) a menovitej hodnoty postúpenej pohľadávky (9 800 eur)] + **200 eur** (zaplatené poistné a príspevky)}. Za zdaňovacie obdobie roka 2009 vykáže podnikateľ A základ dane z podnikateľskej činnosti vo výške 10 480 eur (17 800 eur - 7 320 eur).

V evidencii o pohľadávkach:

- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia zaeviduje zánik pôvodnej pohľadávky v menovitej hodnote 9 800 eur,

- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia zaeviduje vznik pohľadávky z postúpenia v dohodnutej cene 9 000 eur.

V evidencii o príjmoch zaeviduje sumu 9 800 eur, čo je menovitá hodnota postúpenej pohľadávky, ako príjem ovplyvňujúci základ dane.

Zdaňovacie obdobie roka 2010

Úhradu za postúpenú pohľadávku, ktorú prijme podnikateľ A v roku 2010, vo výške 9 000 eur, do základu dane za toto zdaňovacie obdobie nezahŕnie [§ 17 ods. 3 písm. c) ZDP].

V evidencii o pohľadávkach ku dňu prijatia úhrady zaeviduje zánik pohľadávky z postúpenia vo výške 9 000 eur.

V evidencii o príjmoch ku dňu prijatia úhrady sumu 9 000 eur zaeviduje ako príjem neovplyvňujúci základ dane.

Príklad č. 5:

V zdaňovacom období roka 2009 podnikateľ A dosiahne z podnikateľskej činnosti zdaniteľné príjmy vo výške 100 000 eur a preukázateľne zaplatí poistné a príspevky vo výške 5 000 eur. V roku 2009 postúpi podnikateľovi B za 10 000 eur vlastnú pohľadávku voči podnikateľovi C. Menovitá hodnota postúpenej pohľadávky je 8 000 eur. Úhradu za postúpenú pohľadávku (10 000 eur) prijme podnikateľ A (postupca) od podnikateľa B (postupníka) až v roku 2010.

Zdaňovacie obdobie roka 2009

Pri príjmoch z podnikania uplatní podnikateľ A výdavky percentom z príjmov, t. j. uplatní výdavky vo výške **49 000 eur** {**44 000 eur** [40 % z 110 000 eur, čo je súčet príjmov z podnikateľskej činnosti (100 000 eur) a ceny, za ktorú bola postúpená pohľadávka podnikateľovi B (10 000 eur)] + **5 000 eur** (zaplatené poistné a príspevky)]. Za zdaňovacie obdobie roka 2009 vykáže podnikateľ A základ dane z podnikateľskej činnosti vo výške 61 000 eur (110 000 - 49 000).

V evidencii o pohľadávkach:

- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia zaeviduje zánik pôvodnej pohľadávky v menovitej hodnote 8 000 eur,
- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia zaeviduje vznik pohľadávky z postúpenia v dohodnutej cene 10 000 eur.

V evidencii o príjmoch zaeviduje sumu 10 000 eur, čo je cena, za ktorú postúpil pohľadávku podnikateľovi B (táto cena je vyššia ako menovitá hodnota pohľadávky), ako príjem ovplyvňujúci základ dane.

Zdaňovacie obdobie roka 2010

Úhradu za postúpenú pohľadávku, ktorú prijme podnikateľ A v roku 2010, vo výške 10 000 eur do základu dane za toto zdaňovacie obdobie nezahŕnie [§ 17 ods. 3 písm. c) ZDP].

V evidencii o pohľadávkach ku dňu prijatia úhrady zaeviduje zánik pohľadávky z postúpenia vo výške 10 000 eur.

V evidencii o príjmoch ku dňu prijatia úhrady zaeviduje sumu 10 000 eur ako príjem neovplyvňujúci základ dane.

Upozornenie:

Úprava základu dane podľa § 17 ods. 12 písm. a) ZDP sa vykoná len pri postúpení vlastnej pohľadávky. Pri ďalšom postúpení pohľadávky, t. j. pri postúpení pohľadávky nadobudnutej postúpením, sa postupuje podľa § 17 ods. 12 písm. d) ZDP (pozri časť 1.2.).

1.2. Zahrnutie obstarávacej ceny pohľadávky nadobudnutej postúpením do základu dane postupníka

Postup pri zahrňovaní obstarávacej ceny pohľadávky nadobudnutej postúpením do základu dane postupníka - daňovníka s príjmami podľa § 6 ZDP účtujúceho v sústave JÚ alebo daňovníka, ktorý vedie evidenciu, je od 1.1.2008 upravený v § 17 ods. 12 písm. d) ZDP.

V súlade s cit. ustanovením uvedený daňovník (postupník) **zniži základ dane** o zaplatenú obstarávaciu cenu pohľadávky nadobudnutej postúpením **až v tom zdaňovacom období, v ktorom mu pohľadávku uhradí dlžník.**

Ak daňovník (postupník) pohľadávku nadobudnutú postúpením ďalej postúpi, potom obstarávaciu cenu, ktorú za túto pohľadávku preukázateľne zaplatil, zahrnie do základu dane **až v tom zdaňovacom období, v ktorom príjme úhradu od postupníka.**

Zaplatenú obstarávaciu cenu pohľadávky je možné zahrnúť do základu dane **najviac do výšky príjmov plynúcich z prijatých úhrad.**

1.2.1. Zahrnutie obstarávacej ceny pohľadávky do základu dane postupníka účtujúceho v sústave JÚ

Účtovanie u postupníka upravuje ustanovenie § 14 ods. 11 postupov JÚ, ktoré znie:
„(11) V účtovníctve **postupníka** v účtovnom období, v ktorom mu bola pohľadávka postúpená, účtuje sa

- a) k zmluvne dohodnutému dňu
  1. vznik záväzku voči postupcovi z postúpenej pohľadávky v knihe záväzkov v obstarávacej cene,
  2. vznik pohľadávky voči dlžníkovi v knihe pohľadávok v ocenení dohodnutom s postupcom (obstarávacej cene), pričom v knihe pohľadávok sa uvedie aj jej menovitá hodnota,
- b) pri úhrade postúpenej pohľadávky postupcovi
  1. úhrada postúpenej pohľadávky postupcovi podľa § 4 ods. 6 písm. g),
  2. zánik záväzku, ktorého vznik bol účtovaný podľa písmena a) prvého bodu,
- c) pri inkase pohľadávky od dlžníka alebo príjmu z ďalšieho postúpenia podľa § 4 ods. 6 písm. d) tretieho bodu a v rámci uzávierkových účtovných operácií sa účtuje podľa § 4 ods. 6 písm. e) piateho bodu do výšky tohto príjmu, najviac však do výšky podľa písmena b) prvého bodu; v knihe pohľadávok sa účtuje zánik pohľadávky podľa písmena a) druhého bodu,
- d) v rámci uzávierkových účtovných operácií výdavok vo výške zaplatenej obstarávacej ceny tejto pohľadávky podľa § 4 ods. 6 písm. e) piateho bodu, ak ku dňu zostavenia účtovnej závierky nie je pohľadávka dlžníkom zaplatená a spĺňa podmienky ustanovené osobitným predpisom (ktorým je § 19 ods. 2 písm. h) prvý až piaty bod zákona o dani z príjmov).“.

Pozn.:

Podľa § 4 ods. 6 písm. g) postupov JÚ sa v peňažnom denníku uvádza prehľad výdavkov, ktoré podľa osobitného predpisu neovplyvňujú základ dane z príjmov.

Podľa § 4 ods. 6 písm. e) piateho bodu postupov JÚ sa v peňažnom denníku uvádza prehľad výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov celkom v členení na prevádzkovú réžiu.

☑ Príklad č. 6:

Podnikateľ A účtujúci v sústave JÚ obstará v roku 2009 od podnikateľa B pohľadávku voči podnikateľovi C, ktorej menovitá hodnota je 15 000 eur. Obstarávaciu cenu tejto pohľadávky vo výške 12 000 eur podnikateľ A zaplatí podnikateľovi B v roku 2009.

Dlžník (podnikateľ C) uhradí podnikateľovi A sumu 15 000 eur (menovitá hodnota pohľadávky) až v roku 2010.

Zaplatenie obstarávacej ceny pohľadávky v roku 2009 základ dane za toto zdaňovacie obdobie neovplyvní.

V roku 2010 zahrnie podnikateľ A do svojich zdaniteľných príjmov sumu 15 000 eur, čo je prijatá úhrada za postúpenú pohľadávku a súčasne základ dane za uvedené zdaňovacie obdobie zníži o sumu 12 000 eur, čo je zaplatená obstarávacia cena tejto pohľadávky.

Účtovanie u postupníka – podnikateľa A

Účtovné obdobie 2009 (ÚO, v ktorom bola pohľadávka postúpená):

Kniha záväzkov:

- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia – vznik záväzku voči podnikateľovi B (postupcovi) z postúpenej pohľadávky v dohodnutej cene 12 000 eur

Kniha pohľadávok:

- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia – vznik pohľadávky voči podnikateľovi C (dlžníkovi) v dohodnutej cene 12 000 eur, menovitá hodnota pohľadávky je 15 000 eur

Peňažný denník:

- v deň úhrady postúpenej pohľadávky postupcovi – **výdavok neovplyvňujúci** základ dane v dohodnutej cene 12 000 eur

Kniha záväzkov:

- v deň úhrady postúpenej pohľadávky postupcovi – zánik záväzku voči podnikateľovi B z postúpenej pohľadávky v dohodnutej cene 12 000 eur

Účtovné obdobie 2010 (ÚO, v ktorom bola pohľadávka dlžníkom uhradená)

Peňažný denník:

- v deň inkasa pohľadávky od dlžníka (od podnikateľa C) – **príjem ovplyvňujúci** základ dane v členení ostatné príjmy v sume 15 000 eur

Uzávierkové účtovné operácie:

- **výdavok ovplyvňujúci** základ dane v členení prevádzková réžia v sume 12 000 eur

Kniha pohľadávok:

- zánik pohľadávky v dohodnutej cene 12 000 eur

☑ Príklad č. 7:

Podnikateľ A účtujúci v sústave JÚ obstará v roku 2009 od podnikateľa B za 18 000 eur pohľadávku voči podnikateľovi C, ktorej menovitá hodnota je 20 000 eur.

Obstarávaciu cenu tejto pohľadávky (18 000 eur) podnikateľ A zaplatí podnikateľovi B v roku 2009.

V roku 2010 podnikateľ A túto pohľadávku ďalej postúpi podnikateľovi D za 19 000 eur. Úhradu od podnikateľa D z postúpenia pohľadávky prijme tak, že časť úhrady vo výške 10 000 eur prijme v roku 2010 a zostávajúcu časť vo výške 9 000 eur až v roku 2011.

Zaplatenie obstarávacej ceny pohľadávky v roku 2009 základ dane za toto zdaňovacie obdobie neovplyvní.

V zdaňovacom období roka 2010 zahrnie podnikateľ A do svojich zdaniteľných príjmov sumu 10 000 eur (prijatá úhrada z postúpenia pohľadávky) a súčasne základ dane za uvedené zdaňovacie obdobie zníži o 10 000 eur (časť zaplatenej obstarávacej ceny tejto pohľadávky do výšky úhrady prijatej v roku 2010).

V zdaňovacom období roka 2011 podnikateľ A zahrnie do zdaniteľných príjmov sumu 9 000 eur a súčasne základ dane za toto zdaňovacie obdobie zníži o 8 000 eur (zostávajúca časť zaplatenej obstarávacej ceny pohľadávky).

Účtovanie u podnikateľa A (u postupníka):

Účtovné obdobie 2009 (ÚO, v ktorom bola pohľadávka postúpená):

Kniha záväzkov:

- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia – vznik záväzku voči podnikateľovi B (postupcovi) z postúpenej pohľadávky v dohodnutej cene 18 000 eur

Kniha pohľadávok:

- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia – vznik pohľadávky voči podnikateľovi C (dlžníkovi) v dohodnutej cene 18 000 eur, menovitá hodnota pohľadávky je 20 000 eur

Peňažný denník:

- v deň úhrady postúpenej pohľadávky podnikateľovi B – **výdavok neovplyvňujúci** základ dane v dohodnutej cene 18 000 eur

Kniha záväzkov:

- v deň úhrady postúpenej pohľadávky podnikateľovi B – zánik záväzku voči podnikateľovi B z postúpenej pohľadávky v dohodnutej cene 18 000 eur

Účtovné obdobie 2010 (ÚO, v ktorom je pohľadávka postúpená)

Kniha pohľadávok:

- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia – zánik pohľadávky voči podnikateľovi C nadobudnutej postúpením v dohodnutej cene 18 000 eur
- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia – vznik pohľadávky z postúpenia voči podnikateľovi D v dohodnutej cene 19 000 eur

Peňažný denník:

- príjem z postúpenej pohľadávky od podnikateľa D v sume 10 000 eur, **príjem ovplyvňujúci** základ dane z príjmov v členení ostatné príjmy

Uzavierkové účtovné operácie

- **výdavok ovplyvňujúci** základ dane v členení prevádzková réžia v sume 10 000 eur

Účtovné obdobie 2011 (ÚO, v ktorom podnikateľ A inkasuje zostávajúcu časť hodnoty pohľadávky)

Peňažný denník:

- príjem z postúpenej pohľadávky od podnikateľa D v sume 9 000 eur, **príjem ovplyvňujúci** základ dane z príjmov v členení ostatné príjmy

Uzávierkové účtovné operácie

- **výdavok ovplyvňujúci** základ dane v členení prevádzková réžia v sume 8 000 eur

Kniha pohľadávok:

- zánik pohľadávky z postúpenia voči podnikateľovi D v dohodnutej cene 19 000 eur

☑ Príklad č. 8:

Podnikateľ A účtujúci v sústave JÚ obstará v roku 2009 od podnikateľa B za 8 000 eur pohľadávku voči podnikateľovi C. Menovitá hodnota tejto pohľadávky je 10 000 eur.

Dlžník (podnikateľ C) uhradí podnikateľovi A menovitú hodnotu pohľadávky (10 000 eur) v roku 2010.

Celú dohodnutú obstarávaciu cenu pohľadávky (8 000 eur) podnikateľ A zaplatí podnikateľovi B až v roku 2012.

Príjem vo výške 10 000 eur zahrnie podnikateľ A do zdaniteľných príjmov za rok 2010.

Nakoľko podnikateľ A obstarávaciu cenu pohľadávky (ani jej časť) podnikateľovi B nezaplatí ani do lehoty na podanie daňového priznania za zdaňovacie obdobie roka 2010, nemôže si o obstarávaciu cenu pohľadávky znížiť základ dane za rok 2010 pri podaní („riadneho“) daňového priznania za toto zdaňovacie obdobie.

Základ dane môže ovplyvniť len **zaplatená** obstarávacía cena, t. j. obstarávaciu cenu pohľadávky si bude môcť daňovník uplatniť pri výpočte základu dane za rok 2010 až po jej zaplatení, t. j. až v roku 2012, a to prostredníctvom dodatočného daňového priznania za zdaňovacie obdobie roka 2010. V tomto dodatočnom daňovom priznaní zaplatenú obstarávaciu cenu pohľadávky uvedie v časti výpočet základu dane (ČZD) z príjmov podľa § 6 ZDP na riadku, v ktorom sa uvádzajú položky znižujúce základ dane (zvyšujúce daňovú stratu) podľa § 17 ZDP (na r. 43 DP typ B za zdaňovacie obdobie roka 2009). Tento postup sa uplatní vzhľadom na skutočnosť, že o obstarávaciu cenu zaplatenú v roku 2012 nie je možné prostredníctvom účtovných uzávierkových operácií zvýšiť výdavky zahrňované do základu dane za rok 2010.

Účtovanie u podnikateľa A (u postupníka):

Účtovné obdobie 2009 (ÚO, v ktorom bola pohľadávka postúpená):

Kniha záväzkov:

- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia – vznik záväzku voči podnikateľovi B (postupcovi) z postúpenej pohľadávky v dohodnutej cene 8 000 eur

Kniha pohľadávok:

- k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia – vznik pohľadávky voči podnikateľovi C (dlžníkovi) v dohodnutej cene 8 000 eur, menovitá hodnota pohľadávky je 10 000 eur

Účtovné obdobie 2010

Peňažný denník:

- príjem z postúpenej pohľadávky od podnikateľa C v sume 10 000 eur, **príjem ovplyvňujúci** základ dane z príjmov v členení ostatné príjmy

Kniha pohľadávok:

- zánik pohľadávky voči podnikateľovi C v dohodnutej cene 8 000 eur

Účtovné obdobie 2012

- v deň úhrady postúpenej pohľadávky podnikateľovi B – **výdavok neovplyvňujúci** základ dane v dohodnutej cene 8 000 eur

Kniha záväzkov:

- v deň úhrady postúpenej pohľadávky podnikateľovi B – zánik záväzku voči podnikateľovi B z postúpenej pohľadávky v dohodnutej cene 8 000 eur

1.2.2. Zahrnutie obstarávacej ceny pohľadávky do základu dane postupníka, ktorý vedie evidenciu

Príklad č. 9:

Podnikateľ A uplatňujúci výdavky percentom z príjmov obstará v roku 2009 od podnikateľa B pohľadávku voči podnikateľovi C. Menovitá hodnota pohľadávky je 50 000 eur. Obstarávaciu cenu pohľadávky vo výške 40 000 eur podnikateľ A zaplatí podnikateľovi B v roku 2009.

Časť úhrady z postúpenia pohľadávky v sume 30 000 eur prijme podnikateľ A od dlžníka (podnikateľ C) v roku 2010 a zostávajúcu časť úhrady v sume 20 000 eur mu dlžník uhradí až v roku 2011.

Zdaňovacie obdobie roka 2009

V evidencii o pohľadávkach k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia zaeviduje podnikateľ A vznik pohľadávky v dohodnutej cene 40 000 eur.

Zdaňovacie obdobie roka 2010

V roku 2010 zahrnie podnikateľ A do zdaniteľných príjmov (t. j. do príjmov, z ktorých bude počítať výdavky percentom z príjmov) prijatú úhradu z postúpenia pohľadávky v sume 30 000 eur.

O sumu 30 000 eur, čo je časť zaplatenej obstarávacej ceny pohľadávky do výšky úhrady prijatej v roku 2010 daňovník percentuálne výdavky neupravuje (nezvyšuje), pretože obstarávacia cena pohľadávky je už zahrnutá v percentuálnych výdavkoch.

V evidencii o pohľadávkach ku dňu prijatia úhrady zaeviduje zánik pohľadávky vo výške 30 000 eur.

V evidencii o príjmoch ku dňu prijatia úhrady zaeviduje sumu 30 000 eur ako príjem ovplyvňujúci základ dane.

Zdaňovacie obdobie roka 2011

V roku 2011 zahrnie podnikateľ A do zdaniteľných príjmov (t. j. do príjmov, z ktorých bude počítať výdavky ustanoveným percentom) sumu 20 000 eur.

V evidencii o pohľadávkach ku dňu prijatia úhrady zaeviduje zánik pohľadávky z postúpenia vo výške 10 000 eur.

V evidencii o príjmoch ku dňu prijatia úhrady zaeviduje sumu 20 000 eur ako príjem ovplyvňujúci základ dane.

O sumu 10 000 eur, čo je zostávajúca časť zaplatenej obstarávacej ceny pohľadávky, daňovník percentuálne výdavky neupravuje (nezvyšuje), pretože obstarávacia cena pohľadávky je už zahrnutá v percentuálnych výdavkoch.

2. Vklad pohľadávky do obchodnej spoločnosti alebo družstva

V súlade s § 59 ods. 1 Obchodného zákonníka vkladom spoločníka je súhrn peňažných prostriedkov a iných peniazmi ocenených hodnôt, ktoré spoločník vkladá do obchodnej spoločnosti a podieľa sa nimi na výsledku podnikania. Podľa § 59 ods. 5 cit. zákona ak vklad do spoločnosti alebo jeho časť spočíva v prevode pohľadávky, použijú sa primerane ustanovenia o postúpení pohľadávky. Spoločník, ktorý previedol na spoločnosť ako vklad pohľadávku, ručí za vymožitelnosť tejto pohľadávky do výšky hodnoty svojho vkladu. Nepeňažným vkladom môže byť aj pohľadávka voči spoločnosti.

V súlade s ustanovením § 17 ods. 12 písm. a) ZDP základ dane daňovníka s príjmami podľa § 6 zákona, ktorý účtuje v sústave JÚ alebo vedie evidenciu sa pri vklade pohľadávky do obchodnej spoločnosti alebo družstva **zvýši o hodnotu pohľadávky, a to aj ak ide o pohľadávku, ktorú daňovník vložil za cenu nižšiu, ako je jej menovitá hodnota. Pri vklade pohľadávky za cenu vyššiu, ako je jej menovitá hodnota, sa za príjem považuje táto vyššia cena.**

3. Vyradenie (odpis) pohľadávky z účtovníctva alebo z evidencie

Do konca roka 2007 daňovník s príjmami podľa § 6 ZDP, ktorý účtoval v sústave JÚ alebo viedol evidenciu, mohol v súlade s § 17 ods. 8 písm. a) a c) ZDP upraviť základ dane o neuhradené pohľadávky len pri skončení podnikania, inej samostatnej zárobkovej činnosti a prenájmu alebo pri zmene uplatňovania výdavkov z preukázateľných daňových výdavkov na výdavky percentom z príjmov a naopak.

Od 1.1.2008 uvedený daňovník môže neuhradené pohľadávky vyradiť z účtovníctva alebo z evidencie (ďalej len „vyradenie pohľadávky“) aj skôr. Postup pri vyradení pohľadávky je upravený v § 17 ods. 12 písm. b) a c) ZDP.

3.1. Vyradenie (odpis) pohľadávky nadobudnutej postúpením, ak pohľadávka spĺňa ustanovené podmienky

Daňovník, ktorý účtuje v sústave JÚ alebo vedie evidenciu, pri vyradení **pohľadávky nadobudnutej postúpením, pri ktorej sú splnené podmienky uvedené v § 19 ods. 2 písm. h) prvom až piatom bode ZDP,^{*)}** v súlade s § 17 ods. 12 písm. c) ZDP **zníži základ dane o sumu vo výške zaplatenej obstarávacej ceny pohľadávky.**

^{*)} Ustanovenie § 17 ods. 12 písm. c) ZDP odkazuje aj na § 19 ods. 2 písm. i) ZDP. Nakoľko § 17 ods. 12 písm. c) ZDP upravuje vyradenie (odpis) pohľadávky nadobudnutej postúpením, a v ustanovení § 19 ods. 2 písm. i) ZDP je upravený odpis menovitej hodnoty pohľadávky, tento odkaz je nepoužiteľný.

V súlade s § 17 ods. 12 písm. c) ZDP základ dane sa zníži o zaplatenú obstarávaciu cenu pohľadávky, ak ide o pohľadávku, pri ktorej

- súd zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku alebo zastavil konkurzné konanie pre nedostatok majetku, alebo zrušil konkurz z dôvodu, že majetok dlžníka nepostačuje na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty, alebo zrušil konkurz z dôvodu, že majetok úpadcu nepostačuje ani na úhradu pohľadávok proti podstate, a to aj u daňovníka, ktorý neprihlásil pohľadávku, ale sa preukáže uznesením súdu o zrušení konkurzu z dôvodu, že majetok dlžníka nepostačuje na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty, alebo uznesením súdu, že majetok úpadcu nepostačuje ani na úhradu pohľadávok proti podstate [§ 19 ods. 2 písm. h) prvý bod ZDP],
- nevyožiteľnosť vyplýva z výsledku konkurzného konania alebo reštrukturalizačného konania [§ 19 ods. 2 písm. h) druhý bod ZDP],
- dlžník zomrel a pohľadávka nemohla byť uspokojená ani vymáhaním od dedičov dlžníka [§ 19 ods. 2 písm. h) tretí bod ZDP],
- exekúciu alebo výkon rozhodnutia súd zastaví z dôvodu, že po vydaní rozhodnutia, ktoré je podkladom na exekúciu alebo výkon rozhodnutia, zaniklo ním priznané právo [§ 19 ods. 2 písm. h) štvrtý bod ZDP],
- súd výkon rozhodnutia zastaví z dôvodu, že priebeh výkonu rozhodnutia ukazuje, že výťažok, ktorý sa ním dosiahne, nepostačí na krytie jeho trov alebo majetok dlžníka nepostačuje na krytie nákladov exekučného konania, a to aj pri ostatných pohľadávkach evidovaných daňovníkom voči tomu istému dlžníkovi [§ 19 ods. 2 písm. h) piaty bod ZDP].

O zaplatenú obstarávaciu cenu pohľadávky v súlade s § 17 ods. 12 písm. c) ZDP sa zníži základ dane (zvýši daňová strata) za to zdaňovacie obdobie, v ktorom došlo k splneniu podmienok podľa § 19 ods. 2 písm. h) prvého až piateho bodu ZDP. V tomto zdaňovacom období dôjde k vyradeniu pohľadávky z účtovníctva alebo z evidencie, nakoľko pohľadávka prestala byť majetkom.

Účtovanie odpisu pohľadávky, pri ktorej sú splnené ustanovené podmienky, upravuje § 14 ods. 3 postupov JÚ, ktorý po novele účinnej od 1.12.2008 znie:

„(3) Pri odpise pohľadávok podľa osobitného predpisu,²⁹⁾ sa zaúčtuje zánik pohľadávky v knihe pohľadávok na základe dokladov preukazujúcich dôvod odpisu pohľadávky.“

Poznámka pod čiarou k odkazu č. 29) znie: § 19 ods. 2 písm. h) a i) zákona č. 595/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov

☑ Príklad č. 10:

Podnikateľ A účtujúci v sústave JÚ v knihe pohľadávok eviduje pohľadávku voči podnikateľovi C. Predmetnú pohľadávku nadobudol v roku 2006 postúpením od podnikateľa B za 200 000 Sk (menovitá hodnota pohľadávky je 220 000 Sk).

Obstarávaciu cenu pohľadávky (200 000 Sk) podnikateľ A zaplatil podnikateľovi B v roku 2007.

V roku 2008 dlžník (podnikateľ C) zomrel, pričom pohľadávka nemôže byť uspokojená ani vymáhaním od dedičov.

Zaplatená obstarávacía cena pohľadávky základ dane za rok 2007 neovplyvní.

V roku 2008 došlo k splneniu ustanovenej podmienky [§ 19 ods. 2 písm. h) tretí bod ZDP], podnikateľ A preto vyradí pohľadávku z účtovníctva a základ dane za rok 2008 zníži o sumu 200 000 Sk, čo je zaplatená obstarávacia cena pohľadávky.

Účtovanie u podnikateľa A:

Účtovné obdobie 2006

Kniha záväzkov:

- vznik záväzku voči podnikateľovi B (postupcovi) z postúpenej pohľadávky v dohodnutej cene 200 000 Sk

Kniha pohľadávok:

- vznik pohľadávky z postúpenia voči podnikateľovi C v hodnote 200 000 Sk, menovitá hodnota pohľadávky je 220 000 Sk

Účtovné obdobie 2007

Peňažný denník:

- úhrada postúpenej pohľadávky postupcovi, **výdavky neovplyvňujúce** základ dane z príjmov v dohodnutej cene 200 000 Sk

Kniha záväzkov:

- zánik záväzku voči postupcovi z postúpenia v hodnote 200 000 Sk

Účtovné obdobie 2008

Kniha pohľadávok:

- zánik pohľadávky voči podnikateľovi C v sume 200 000 Sk

Peňažný denník:

Uzavierkové účtovné operácie

- zaplatená obstarávacia cena pohľadávky v sume 200 000 Sk ako **výdavok ovplyvňujúci** základ dane z príjmov v členení prevádzková réžia

Príklad č. 11:

Podnikateľ A, ktorý účtuje v sústave JÚ, eviduje v knihe pohľadávok pohľadávku voči podnikateľovi C (menovitá hodnota pohľadávky je 50 000 Sk), ktorú nadobudol v roku 2007 postúpením od podnikateľa B za 40 000 Sk.

V roku 2008 dlžník (podnikateľ C) zomrel, pričom pohľadávku nie je možné vymáhať ani od jeho dedičov.

Podnikateľ A obstarávaciu cenu pohľadávky (40 000 Sk čo je po prepočte konverzným kurzom 1 327,76 eura) uhradí podnikateľovi B až v roku 2010.

V roku 2008 došlo k splneniu ustanovenej podmienky [§ 19 ods. 2 písm. h) tretí bod ZDP], podnikateľ A preto vyradí pohľadávku z účtovníctva.

Základ dane je možné znížiť len o zaplatenú obstarávaciu cenu pohľadávky. Ak teda podnikateľ A obstarávaciu cenu (resp. časť obstarávacej ceny) pohľadávky podnikateľovi B nezaplatí ani do lehoty na podanie daňového priznania za zdaňovacie obdobie roka 2008, nemôže si pri podaní („riadneho“) daňového priznania za zdaňovacie obdobie roka 2008 znížiť základ dane podľa § 17 ods. 12 písm. d) ZDP. O obstarávaciu cenu pohľadávky si bude môcť znížiť základ dane za zdaňovacie obdobie roka 2008 len prostredníctvom dodatočného daňového priznania za toto zdaňovacie obdobie (r. 41 DP typ B), ktoré môže podať až v roku 2010 po zaplatení obstarávacej

ceny pohľadávky. Zaplatená obstarávacia cena pohľadávky základ dane za rok 2010 neovplyvní.

Účtovanie u podnikateľa A

Účtovné obdobie 2007

Kniha záväzkov:

- vznik záväzku voči podnikateľovi B (postupcovi) z postúpenej pohľadávky v dohodnutej cene 40 000 Sk

Kniha pohľadávok:

- vznik pohľadávky z postúpenia voči podnikateľovi C (voči pôvodnému dlžníkovi) v obstarávacej cene 40 000 Sk, menovitá hodnota pohľadávky 50 000 Sk

Účtovné obdobie 2008

Kniha pohľadávok:

- zánik pohľadávky voči podnikateľovi C v menovitej hodnote pohľadávky 40 000 Sk

Konečný zostatok záväzku voči podnikateľovi B vykázaný k 31.12.2008 vo výške 40 000 Sk sa k 1. januáru 2009 prepočíta konverzným kurzom na eurá a zaokrúhli sa na eurocenty matematicky – $40\,000\text{ Sk} / 30,126 = 1\,327,76$ eura. K 1.1.2009 účtovná jednotka otvorí v knihe záväzkov záväzok voči podnikateľovi B z postúpenej pohľadávky v eurách 1 327,76 eura a informatívne v slovenských korunách 40 000 Sk.

Účtovné obdobie 2010

Kniha záväzkov:

- zánik záväzku voči podnikateľovi B (postupcovi) z postúpenej pohľadávky v dohodnutej cene 1 327,76 eura

Peňažný denník

- úhrada postúpenej pohľadávky postupcovi, **výdavky neovplyvňujúce** základ dane z príjmov v dohodnutej cene 1 327,76 eura.

Príklad č. 12:

Podnikateľ A, ktorý uplatňuje výdavky percentom z príjmov, eviduje pohľadávku voči podnikateľovi C (menovitá hodnota pohľadávky je 120 000 Sk), ktorú nadobudol v roku 2007 postúpením od podnikateľa B za 100 000 Sk.

Obstarávaciu cenu pohľadávky (100 000 Sk) podnikateľ A zaplatil podnikateľovi B v roku 2007.

V roku 2008 dlžník (podnikateľ C) zomrel, pričom pohľadávku nie je možné vymáhať ani od jeho dedičov.

Zdaňovacie obdobie roka 2007

V evidencii o pohľadávkach k zmluvne dohodnutému dňu postúpenia zaeviduje vznik pohľadávky v dohodnutej cene 100 000 Sk.

Zdaňovacie obdobie roka 2008

V roku 2008 došlo k splneniu ustanovenej podmienky [§ 19 ods. 2 písm. h) tretí bod ZDP], podnikateľ A v **evidencii o pohľadávkach** zaeviduje zánik pohľadávky v sume 100 000 Sk.

O sumu 100 000 Sk, čo je zaplatená obstarávacia cena pohľadávky, daňovník percentuálne výdavky neupravuje (nezvyšuje), pretože obstarávacia cena pohľadávky je už zahrnutá v percentuálnych výdavkoch.

3.2. Vyradenie (odpis) pohľadávky (vlastnej pohľadávky alebo pohľadávky nadobudnutej postúpením) ak pohľadávka nespĺňa ustanovené podmienky

Pri vyradení pohľadávky z účtovníctva alebo z evidencie, pri ktorej **nie sú splnené podmienky podľa § 19 ods. 2 písm. h) prvom až piatom bode a písm. i) ZDP**, v súlade s § 17 ods. 12 písm. b) ZDP

- ak ide o vlastnú pohľadávku základ dane daňovníka sa zvýši o sumu vo výške odpisu menovitej hodnoty pohľadávky alebo
- ak ide o pohľadávku nadobudnutú postúpením základ dane daňovníka sa zvýši o sumu vo výške obstarávacej ceny pohľadávky (pričom nie je podstatné, či obstarávaciu cenu pohľadávky daňovník aj zaplatil).

Účtovanie odpisu pohľadávky pri trvalom upustení od jej vymáhania upravuje § 14 ods. 2 postupov JÚ, ktorý po novele účinnej od 1.12.2008 znie:

„(2) Pri odpise pohľadávky pri trvalom upustení od jej vymáhania sa účtuje zánik pohľadávky v knihe pohľadávok a v rámci uzávierkových účtovných operácií podľa § 4 ods. 6 písm. d) tretieho bodu v tom účtovnom období, v ktorom účtovná jednotka o upustení od jej vymáhania rozhodla. Ak v budúcnosti dôjde k inkasu už odpísanej pohľadávky, účtuje sa príjem podľa § 4 ods. 6 písm. f).“.

☑ Príklad č. 13:

Podnikateľ A účtujúci v sústave JÚ sa v roku 2008 rozhodne, že z účtovníctva vyradí pohľadávku voči podnikateľovi C, ktorú nadobudol v roku 2006 postúpením za 30 000 Sk od podnikateľa B (pohľadávka nespĺňa podmienky podľa § 19 ods. 2 písm. h) prvom až piatom bode ZDP). Menovitá hodnota pohľadávky je 40 000 Sk.

Základ dane za rok 2008 v súlade s § 17 ods.12 písm. b) ZDP podnikateľ A zvýši o sumu 30 000 Sk (r. 40 DP), čo je obstarávacia cena pohľadávky.

Účtovanie u podnikateľa A :

Účtovné obdobie 2006

Kniha pohľadávok:

- vznik pohľadávky voči podnikateľovi C v obstarávacej cene 30 000 Sk, menovitá hodnota pohľadávky je 40 000 Sk

Účtovné obdobie 2008

Kniha pohľadávok:

- zánik pohľadávky voči podnikateľovi C v hodnote 30 000 Sk

Peňažný denník

Účtovné uzávierkové operácie

- odpis pohľadávky, **príjem ovplyvňujúci** základ dane z príjmov v sume 30 000 Sk v členení ostatný príjem

Ak podnikateľovi A v budúcnosti dlžník (podnikateľ C) sumu 40 000 Sk uhradí, potom podnikateľ A z tejto prijatej úhrady do základu dane v súlade s § 17 ods. 3 písm. c) ZDP zahrnie len sumu 10 000 Sk, nakoľko suma 30 000 Sk už bola zdanená podľa § 17 ods. 12 písm. b) ZDP.

*Vypracovalo: Daňové riaditeľstvo SR Banská Bystrica
odbor metodiky daní
december 2009*